

Vertegenwoordigers ring 2

Datum
25 oktober 2017
Onze referentie
5145434
Auteur verslag
secretaris

verslag

Ring 2 met de Inspectie van het onderwijs

Omschrijving	Overleg tussen de Inspectie en vertegenwoordigers van het onderwijsveld en andere betrokkenen (georganiseerd onderwijsveld)
Vergaderdatum en -tijd	26 september 2017, 13 tot 15 uur
Vergaderplaats	kantoor Utrecht Inspectie

Aanwezig

Extern voorzitter

Vertegenwoordigers onderwijsveld en andere betrokkenen (georganiseerd onderwijsveld)

Aanwezig:

AOC Raad (eenmalig bij ring 1)
Ds. G.H. Kerstencentrum
Lecso
Nederlandse Jenaplan Vereniging
Nederlandse Montessori Vereniging
Stichting Hindoe onderwijs
VBS
Vereniging voor gereformeerd schoolonderwijs
Verus
VOO
VOS/ABB

Afwezig met kennisgeving:

Balans
Ieder(in)
ISBO
Siméa Kentalis cluster 2
Vereniging van vrijescholen

Inspectie van het onderwijs

1. Opening en mededelingen

De voorzitter heet de aanwezigen hartelijk welkom. De laatste vergadering in dit verband is nu een jaar geleden.

2. Jaarwerkplan 2018

JWP hangt momenteel voor in de Staten-Generaal, daarna volgt goedkeuring door de minister.

Aan de orde komen de onderzoeksvragen die de inspectie, al dan niet met partners wil beantwoorden. Ook waar mogelijk hoe evt. het nieuwe toezicht eruit gaat zien.

De inspectie geeft aan de hand van een presentatie een korte toelichting op het JWP. Het gesprek vandaag gaat vooral over de thematische activiteiten in paragraaf 2.2 de 5 intersectorale thema's en 16 wat kleinere thema's.

De thema's waarover we ons als inspectie zorgen maken zijn:

1. De basis op orde: rekenen en wiskunde

De leerlingprestaties rekenen en wiskunde dalen in de laatste 25 jaren gestaag. Dit concluderen we op basis van internationale studies die al 25 jaar op dezelfde manier worden gedaan. In de landelijke data zien we deze ontwikkeling niet zo duidelijk. De inspectie wil beter zicht krijgen op de oorzaken van deze daling. Het is opvallend hoeveel hypothesen er over dit onderwerp zijn, die overigens ook niet waar kunnen zijn. De inspectie gaat hier breed kijken, en er is geen andere partij die dit onderzoek kan zo doen. Na 2018 blijven we de reken/wiskunde-prestaties monitoren. En gaan we desgewenst door, mocht de studie nog onvoldoende inzicht in oorzaken hebben opgeleverd.

2. Kwetsbare groepen leerlingen in het stelsel

De vraag hierbij is: zijn er groepen leerlingen die zich niet kunnen ontwikkelen en de dupe zijn van het stelsel? We beginnen met de entree opleidingen, ook worden de entree opleidingen in het vo meegenomen. We kijken naar het totale plaatje. Daarnaast gaan we portretten maken van studenten.

In 2019 gaan we weer naar een hele andere groep kijken en definiëren, maar wat het wordt moeten we met elkaar bedenken.

Vanuit PrO is er veel zorg over waar leerlingen allemaal terecht komen en daardoor behoefte aan deze informatie. De inspectie neemt dit mee.

Uiteraard geldt dit voor meerdere groepen, dit is nu lastiger aangezien de labels er niet meer zijn.

3. Lerarentekort, risico's en mogelijkheden

Het gaat om het tekort in kwantitatieve en kwalitatieve zin. We hebben hier zorgen om, maar kijken bij dit thema vooral naar wat het betekent en wat de scholen doen. Wat pakt goed uit en wat pakt minder goed uit. We starten met het funderend onderwijs want daar is de nood het grootst. Of we onderzoek gaan doen in het speciaal onderwijs moet nog worden besproken. De vraag is ook wat knelt er in het stelsel op dit terrein, de bevoegdheden en de lerarenopleidingen worden hierbij ook meegenomen.

Het rapport ROA wordt zeker meegenomen. Denk bijv. aan dat de status van leraren erg is verminderd.

De instroom van MBO naar PABO's wordt ook zeker meegenomen, maar ook dat mensen voordat ze een diploma hebben al voor de klas staan (groenpluk). We proberen te kijken naar de oorzaak van het probleem. Uiteraard plaatsen we de onderzoeken in het internationaal perspectief. Wij proberen een aantal observaties en onderzoeken te doen die wij kunnen toevoegen aan de discussies over het lerarentekort. De inspectie gaat niets zeggen over de salarissen. Het gaat erom hoe reageren scholen en besturen over wat ze zien en daarmee doen. Daarin worden ook zeker de schoolleiders meegenomen.

4. Sociale kwaliteit

We willen vooral focussen op burgerschapsonderwijs in 2018, dit is een fors kleiner onderzoek dan de eerste drie. We gaan vooral kijken of we goede voorbeelden kunnen delen. Bijvoorbeeld hoe gaan leraren om met thema's in de klas? In de jaren daarna volgt er een breder onderzoek naar sociale kwaliteit. Het doel is om succes- en faalfactoren in kaart te brengen.

Het is wel een beladen thema omdat helder moet zijn waar ligt de taak van de school en waar liggen taken van anderen.

Het rapport van de Alliantie wordt ook bekeken door de inspectie.

5. Kwaliteitszorg

We willen hier een representatief beeld van geven. Wat werkt er op scholen en bij besturen?

Kwaliteitszorg zit het dichtst tegen het reguliere toezicht aan. De vraag is wat maakt dat het ene bestuur dit goed heeft en het andere bestuur niet. Wat is effect schoolbestuur op de kwaliteit van het onderwijs? De inspectie worstelt hier ook mee en doet hier onder andere onderzoek naar in haar academische werkplaatsen. Wij kijken vooral hoe dingen gedaan worden, we hebben geen ideaal. Dat betekent niet dat we dan een eigen model van bestuurlijk handelen hebben.

De dingen die wij ophalen worden ook meegenomen in het stelselbeeld, het is een paragraaf daarvan. Ook maken we een intersectoraal beeld.

Daarnaast komen er 16 sectorale thema's aan de orde in het jaarwerkplan 2018, waarvan een aantal onderwerpen een soort voorstudie zijn voor een jaar later. In ieder geval willen we in 2019 verder met taal. We proberen nu grip te krijgen op het waarom.

Ook is het belangrijk om kansenongelijkheid te monitoren bij overgangen bij funderend onderwijs. De inspectie neemt de verplichte heroverweging ook mee in de staat van het onderwijs naar gelijke kansen.

De voorzitter dankt de inspectie voor haar toelichting op deze uiterst ambitieuze lijst. Opmerkingen en aanvullingen per e-mail zijn erg welkom.

3. Nieuwe toezicht

- TTE

De projectleider geeft een toelichting op dit onderwerp.

Tte staat voor tijdelijk toegevoegde experts.

Het gaat om leraren, die hun expertise inzetten bij thema-onderzoeken.

Zij denken mee over de opzet van het thema-onderzoek en doen mee aan de uitvoering van het thema-onderzoek. Het doel is dat de leraren zichzelf ontwikkelen door in de keuken van de inspectie en van andere scholen te kijken en het doel is dat de inspectie gevoed wordt door actuele praktijkexpertise in het toezicht.

Voor de zomer zijn we gestart met een prepilot. Hier deden 9 tte's in verschillende sectoren aan mee. Ondanks de beperkte schaal (tte's werden voor 3 dagen ingezet), was er veel enthousiasme bij zowel inspectie als de tte's.

Dit schooljaar gaan er 12 tte's meedoen bij vier verschillende thema-onderzoeken. Ze zijn net geworven en hebben op 29 september een scholingsdag bij de inspectie.

Bij de werving en selectie van tte's werken we samen met de Onderwijscoöperatie.

De inspectie heeft gekeken naar welke thema's leraren kunnen kijken. Ze gaan ons versterken bij rekenen/wiskunde en ook bij onderzoek naar kwetsbare leerlingen bij entree opleidingen. In het vo doen ze mee aan een onderzoek naar motivatie en een onderzoek naar dagbesteding in het vso onderwijs.

De tte die er nu is heeft meegedaan aan de pre pilot voor de zomer en is zelf werkzaam op een basisschool in de Betuwe.

Zelf werkt ze mee met het onderzoek naar rekenen. Tot nu toe zijn de ervaringen heel positief. Zeker ook qua denken over de inspectie.

De werving is tot nu toe niet heel groots aangepakt. Twee keer via FB, Twitter, de Onderwijscoöperatie en LinkedIn gedaan. We hadden zo'n 40 aanmeldingen. Als we hiermee doorgaan gaan we het wat breder aanpakken.

Het gaat sec om het stelseltoezicht en niet om het instellingstoezicht. De inspectie voegt inspecteurs toe aan thema onderzoeken. We hebben uitgebreid gediscussieerd hierover en vorig jaar besloten om dit te gaan doen. De inspectie vindt het erg belangrijk dat mensen afkomen van de angst voor de inspectie. De inspectie wil heel open zijn over wat we nu doen, er mag nu bv. ook altijd iemand van de school meelopen bij een onderzoek. Daar stellen we ons ook kwetsbaar in op.

Dit onderwerp wordt geagendeerd in de ringeoverleggen na afloop van de thema-onderzoeken.

- Escalatie en zeer zwakke scholen

De inspectie houdt een presentatie over dit onderwerp.

De vraag hierbij is of de onderwijsresultaten heel belangrijk blijven voor scholen of zijn er ook nog andere aanvliegroutes mogelijk. Feitelijk zijn door de wet Bisschop de resultaten nog weer belangrijker gemaakt: de inspectieoordelen zijn nu in de wet nadrukkelijk opgehangen aan de resultaten.

De vraag is of in de beoordeling van een bestuur wordt meegenomen dat een bestuur niet weet dat een school zeer zwak is. We geven geen oordeel op bestuursniveau. Vanaf dit jaar krijgen we oordelen over kwaliteitszorg op bestuursniveau en dat is nieuw. Oordeel zeer zwak gaat echt over een school (of afdeling). We kunnen wel, als het schoolbezoek daar aanleiding toe geeft, een onderzoek uitvoeren naar bestuurlijk handelen, maar dat komt maar een paar keer per jaar voor. De besturen worden wel nadrukkelijker op hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun scholen aangesproken.

De vraag is of het oordeel zeer zwak na of voor het beroep openbaar wordt gemaakt. De reguliere termijnen worden aangehouden, tenzij het bestuur opschorting van openbaarmaking aanvraagt bij de rechter via een voorlopige voorziening (kort geding). We hebben heel erg gezocht naar procedures waardoor bezwaar en beroep geen opschortende/vertragende werking heeft, omdat een bestuur anders de publicatie van oordeel en rapport eindeloos kan ophouden. We letten daar heel scherp op.

De brochure toezicht op zeer zwakke scholen is te vinden op de website. Er is op dit moment maar een beperkt aantal scholen/afdelingen zeer zwak. De afname van z's en z's was de reden waarom we meer werk zijn gaan maken van bestuurlijk toezicht.

Voor het hele land gelden dezelfde regels hoe wordt gekeken naar een zwakke of zeer zwakke school. We houden wel goed in de gaten dat leerlingen weer een goede plek krijgen als de school wordt gesloten. In het funderend onderwijs zijn betrekkelijk weinig scholen zwak of zeer zwak in perifere regio's. In de steden vereenzelvigen ouders zich vaak meer met een school, waardoor het ingewikkeld kan zijn als een school zwak of zeer zwak is.

Op de vraag wat de dynamiek in het aantal zwakke scholen is na de start van het nieuwe toezicht, antwoordt de inspectie dat dat pas duidelijk wordt in de loop van het jaar. Dit onderwerp wordt geagendeerd in een ringenoverleg volgend jaar.

De escalatieladder

De inspectie geeft hierop een toelichting aan de hand van een presentatie. Vanaf fase D gaan we actief samenwerken met het departement. Bij fase E neemt het ministerie de leiding omdat de Minister in stelling gebracht

moet worden voor bijvoorbeeld het geven van een aanwijzing of het stoppen van de bekostiging.

Fase A is 'niets aan de hand' en E wordt gevormd door de instrumenten die de wet aan de minister heeft voorbehouden; de indeling van de tussenliggende fases is eigen beleid van de inspectie. Het is vooral hoe de inspectie werkt. Bij de afweging welke wettelijke instrumenten we inzetten, hebben we veel discretionaire bevoegdheid.

De inspectie mag niet zelf een school sluiten, wat overigens zelden gebeurt. Bij een openbare school doet de Minister dit en bij een bijzondere school wordt de bekostiging beëindigd. Privé scholen kunnen wij niet sluiten. Wel moeten wij beoordelen of de school ook echt een school is in de zin van de leerplichtwet. Zo niet, dan kunnen ouders een probleem krijgen met de leerplichtambtenaar, want hun kind voldoet niet aan de leerplichtwet. Het diploma geldt dan ook niet en op de school kan niet worden voldaan aan de leerplicht. Overigens is dit een heel specifieke mogelijkheid. Wij kijken op privé scholen ook naar veel minder zaken, bijvoorbeeld alleen naar uren, bevoegdheden leraren en aanbod. De inspectie kan bij deze scholen uitsluitend nagaan of aan wettelijke voorschriften wordt voldaan.

4. Meldingen uit het veld

5. Rondvraag

De VGS uit zorgen over het bestuurlijk vermogen van vrijwillige schoolbesturen, zeker nu de inspectie ook hen gaat aanspreken. De VGS is blij met het onderzoek dat de inspectie momenteel doet naar het functioneren van vrijwillige besturen. De vraag is wat de inspectie verder gaat doen om vrijwillige besturen op een goede manier te benaderen. De inspectie komt hierop terug bij de VGS per mail.

Verus meldt dat er bijeenkomsten over het nieuwe onderzoekskader zijn in oktober, hiervoor is veel belangstelling

VOO zijn petitie gestart om staking op 5 oktober te ondersteunen door ouders/grootouders. Dit levert positieve reacties op.

6. Datum volgende vergadering: 13 februari 2018 van 13 tot 15 uur

7. Sluiting

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.